

GEZAMENLIJKE INSPANNING VERBETERT STAMCELDONATIE

Een samenwerking tussen het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC), Matchis en Amgen, gecoördineerd in het AmgenCare donorprogramma, maakt stamceldonatie eenvoudiger voor donoren. Ook maakt het de toediening van gezonde stamcellen aan patiënten in een transplantatiecentrum veel flexibeler.

Het idee komt van Tanja Netelenbos, internist-hematoloog en transfusiespecialist (toen nog verbonden aan het LUMC, nu Haga Ziekenhuis). Stamceldonoren, die altijd vrijwillig stamcellen willen doneren, moeten meerdere keren naar het LUMC in Leiden afreizen. Eerst voor een voorlichtingsgesprek en een eerste controle en daarna nog een keer voor de instructie rond de toediening van de groeifactor. Donoren moeten deze injecties zelf leren toedienen. De behandeling is alleen mogelijk in het LUMC in Leiden en het Radboudumc in Nijmegen, dus dat vraagt nogal wat reistijd van de meeste donoren. Bovendien, omdat steeds meer mensen zich bij Matchis aanmelden als onverwante donor, kunnen ook meer patiënten met leukemie of een andere ernstige bloedziekte worden geholpen met gezonde stamcellen. Daardoor werd het voor het LUMC een steeds grotere logistieke uitdaging om de stroom onverwante donoren te verwerken.

‘Kon het niet anders, vroeg ik mij af’, vertelt Netelenbos. ‘Het zou zo mooi zijn als we bij die donoren thuis de instructie en eerste toediening van de groeifactor zouden kunnen verzorgen.’ Een interessant idee, vond Matchis meteen, maar bij de uitvoering zou wel wat komen kijken. ‘Bij Matchis donoren dient de eerste toediening altijd onder medisch toezicht te geschieden, omdat in zeldzame gevallen een allergische reactie kan optreden’, vertelt Mirjam Fechter, hoofd medische zaken bij Matchis. ‘Maar ook voor ons was het waardevol om de haalbaarheid van het idee te toetsen. We zagen immers dat het LUMC logistiek tegen zijn grenzen aanliep. Meer flexibiliteit in de toediening aan patiënten van de geogste stamcellen zou in belangrijke mate bijdragen aan de oplossing van dit probleem. Als dit oogsten zeven dagen per week kan gebeuren, kan de capaciteit van die toediening worden uitgebreid. Er zit een strikte tijd tussen de eerste toediening van de groeifactor aan de donor en de toediening van de geogste stamcellen aan de patiënt. In de bestaande werkwijze betekende dit dat de donatie alleen mogelijk was op maandag en dinsdag. Dat was inefficiënt.’

UITDAGING

De partijen zochten contact met Amgen, de producent van de groeifactor. 'Voor ons heel nieuw terrein', zegt patient care manager Kim Verboven, 'het gaat immers niet om patiënten maar gezonde donoren. Maar mede daardoor ook een prachtige uitdaging. Het betreft ons oudste medicijn en wat zou het mooi zijn om juist daarmee de zorg te kunnen verbeteren. Bovendien merkten we dat er echt direct commitment was van alle betrokkenen om hiervan een succes te maken. We zijn in staat gebleken om het hele traject van nul tot implementatie in slechts vijf maanden te doorlopen, echt ongekend.'

Een belangrijke rol in dit succes speelde ApotheekZorg. Deze landelijke apotheek voor thuisbezorging van medicijnen in *cold chain* werd direct als uitvoerende partij bij de opzet van het AmgenCare donorprogramma betrokken. 'We verzorgen niet alleen distributie maar hebben ook een netwerk van enthousiaste verpleegkundigen. Zij verlenen specialistische zorg aan huis, ook in het weekeinde', zegt business unit manager Katrien van de Wijdeven. 'Door bij de eerste toediening een uur aanwezig te blijven bij de donor, kunnen ze niet alleen die toediening begeleiden, maar ook direct handelen als zich een allergische reactie voordoet. Onze verpleegkundigen zijn hiervoor speciaal opgeleid. We werken op basis van een protocol dat samen met het LUMC is opgesteld, een garantie voor de veiligheid van deze werkwijze.'

GROTE KWALITEITSVERBETERING

De nieuwe aanpak blijkt een groot succes. Fechter: 'Belangrijke winst voor ons is dat zo'n dertig procent van de afnames nu plaatsvindt op dagen waarop dit voorheen niet mogelijk was. Het is dus veel flexibeler geworden.' Netelenbos vult aan: 'Het heeft voor een significante verlichting van de druk op onze afdeling gezorgd nu de donor nog maar één keer naar het ziekenhuis hoeft te komen. Ook voor de donor maakt dit het proces veel minder omslachtig. Als dit niet tot stand was gekomen, hadden we echt een capaciteitsprobleem gekregen. En weekenddiensten had ik daarvoor – gelet op de toch al hoge werkdruk – geen goede oplossing gevonden.'

Marie-Cécile Verbakel, ecosystem & solutions lead bij Amgen vertelt: 'We zijn allemaal enorm trots op het behaalde resultaat, omdat we hiermee hebben laten zien dat we de kwaliteit van zorg echt kunnen verbeteren. Voor ons bedrijf een belangrijke stap in onze ambitie om op termijn te worden betaald op basis van uitkomsten van zorg. Natuurlijk kijken we ook al naar vervolgstappen. Toepassing van eHealth om de communicatie met donoren verder te verbeteren bijvoorbeeld. Maar natuurlijk ook het in kaart brengen van de uitkomsten, als basis voor verdere sturing op het verbeteren van de kwaliteit van zorg. En we praten ook verder om te kijken of dit programma mogelijk ook ingezet kan gaan worden bij verwante donoren.'

